

Sygn. akt VII U 3372/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 sierpnia 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Graczyk

Protokolant: praktykant Nikola Kaczorowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 sierpnia 2019 r. w Warszawie

sprawy K. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania K. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

z dnia 29 kwietnia 2019 r. znak: (...)/(...)/ (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 3372/19

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., decyzją z dnia 29 kwietnia 2019 r., znak: (...)/(...)/ (...), działając na podstawie art. 84 ust. 8 w zw. z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku K. M. z dnia 1 marca 2019 r. w sprawie odstąpienia od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranego świadczenia, odmówił odstąpienia od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranego świadczenia z funduszu emerytalnego, określonego decyzją z dnia 29 sierpnia 2018 r. w łącznej kwocie 1.624,32 zł. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że trudna sytuacja majątkowa przedstawiona przez wnioskodawcę, jego wiek przedemerytalny i brak perspektyw na przyszłość, nie uzasadniają odstąpienia od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń. Ubezpieczony nie jest bowiem wyłączony z możliwości zarobkowych na spłatę zobowiązań, gdyż pozostaje w zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę, natomiast organ rentowy nie może uznać, jako szczególnych okoliczności skutkujących odstąpieniem od zwrotu przedmiotowych należności tytułem nienależnie pobranego świadczenia, podniesionej przez wnioskodawcę okoliczności związanej z koniecznością ponoszenia opłat mieszkaniowych, czy też nienajlepszego stanu zdrowia, który nie powoduje jednak ograniczenia aktywności zawodowej. Powołana instytucja powinna być przeznaczona wyłącznie dla przypadków obiektywnie uzasadnionych, a nie związanych z brakiem środków na ich spłatę, czy też niewypłacalnością dłużnika. Organ rentowy podkreślił, że w niniejszej sprawie istotne jest to, że wnioskodawca pomimo trudnej sytuacji materialnej nie korzysta ze wsparcia Ośrodka Pomocy (...), którego zadaniem jest świadczenie pomocy społecznej osobom i rodzinom, które nie są w stanie pokonać ciężkiej sytuacji życiowej, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Jednocześnie wnioskodawca nie przedstawił

żadnej dokumentacji medycznej, z której wynikałoby, że stan jego zdrowia uniemożliwia bądź poważnie ogranicza możliwość wykonywania przez niego pracy zawodowej. Odnosząc się z kolei do faktu otrzymywania minimalnego wynagrodzenia za pracę, to Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że nie ma wpływu na jego wysokość. Dodał także, że dochodzenie należności z wykorzystaniem wszelkich dostępnych środków przymusowego dochodzenia jest ustawowym obowiązkiem organu rentowego, natomiast odstąpienie od żądania zwrotu należności stanowi wyraz definitywnej rezygnacji uprawnionego organu z możliwości podjęcia czynności egzekucyjnych. W ocenie organu rentowego opłacenie w/w należności będzie niewątpliwie stanowić dodatkowe obciążenie domowego budżetu, jednak odwołujący może przedstawić swoją propozycję spłaty w kwotach, które nie spowodują braku możliwości zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych. Powołując się na wskazane wyżej okoliczności organ rentowy wskazał, że wydana decyzja jest prawnie oraz faktycznie uzasadniona (decyzja z dnia 29 kwietnia 2019 r., znak: (...)/(...)/(...), k. 13 a.r.).

Z powyższą decyzją nie zgodził się ubezpieczony **K. M.**, który w odwołaniu z dnia 11 czerwca 2019 r. wniósł o jej zmianę i odstąpienie od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w całości. W uzasadnieniu swojego stanowiska odwołujący wskazał, że sytuacja życiowa w jakiej się znalazł, tj. problemy zdrowotne oraz trudna sytuacja materialna są okolicznościami uzasadniającymi zastosowanie wobec niego odstąpienia od żądania zwrotu dochodzonej przez organ rentowy kwoty. Odwołujący wskazał, że osiąga bardzo niskie dochody miesięczne, które z trudnością pozwalają mu przeżyć i regulować wszystkie opłaty, w tym mieszkaniowe. Dodał, że od kilku lat pozostaje zatrudniony i z tego tytułu uzyskuje minimalne wynagrodzenie za pracę, które nie podlega zajęciu komorniczemu. Nadmienił także, że osiągnął już wiek przedemerytalny i w związku z tym nie ma perspektyw na zmianę pracy i wzrost wynagrodzenia. Na tej podstawie odwołujący zwrócił się o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez orzeczenie o braku obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia (odwołanie z dnia 11 czerwca 2019 r. k. 3-4 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 2 lipca 2019 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)** Oddział w **W.** wniósł o oddalenie odwołania na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., podtrzymując argumentację, jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Dodatkowo organ rentowy wskazał, że w celu prawidłowego zastosowania przepisu art. 84 ust. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, niezbędne jest zbadanie sytuacji finansowej strony, na którą oprócz wysokości osiągniętych dochodów wpływ ma także wielkość stałych obciążeń. Zgromadzony materiał dowodowy powinien pozwolić na ustalenie, jaką rzeczywiście kwotą zobowiązany dysponuje (wysokość wpływów pomniejszona o niezbędne koszty utrzymania), a także, czy z kwoty tej zobowiązany jest w stanie zaspokajać swoje potrzeby i jednocześnie spłacać powstałe wobec Zakładu zadłużenie. Treść przepisu należy odnieść do konkretnej sytuacji, tak, aby organ miał podstawy orzec, że jednorazowa zapłata należności, w ratach lub w drodze egzekucji zachwieje egzystencją wnioskodawcy. Nie wystarczy, gdy zobowiązany wskaże na uciążliwość i trudności w zapłacie narosłych należności. W takich przypadkach istnienie uciążliwości i trudności jest oczywiste. Zgodnie z art. 7 k.p.a. organ administracji publicznej powinien wyjaśnić dokładnie stan faktyczny danej sprawy, zbierając i rozpatrując cały materiał dowodowy w sposób wyczerpujący. Zasada prawdy obiektywnej jest naczelną zasadą postępowania administracyjnego, wpływającą na kwestię odpowiedniego rozłożenia ciężaru dowodu w tym postępowaniu. Organ rentowy winien generalnie przeprowadzać niezbędne dowody z urzędu. Nie znaczy to jednak, że sama strona jest całkowicie zwolniona z realizacji tego obowiązku, zwłaszcza gdy nieudowodnienie danej okoliczności faktycznej może prowadzić do rezultatów dla niej niekorzystnych. Ciężar udowodnienia zaistnienia przesłanek do umorzenia spoczywa jednak na osobie wnioskującej. Organ rentowy stwierdził, że argumenty przedstawione przez odwołującego nie dają podstaw do uznania, że w rozpatrywanej sprawie zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności uzasadniające odstąpienie od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranego świadczenia. W trakcie prowadzonego postępowania wyjaśniającego, wnioskodawca nie przedłożył żadnych dokumentów informujących, że z uwagi na trudną sytuację finansową i życiową, nie reguluje opłat mieszkaniowych i z tego tytułu powstało zadłużenie. Ponadto ubezpieczony oświadczył, że ma problemy kardiologiczne w postaci udokumentowanego migotania przedsionków, ale nie przedłożył żadnej dokumentacji, z której wynikałoby, że stan zdrowia uniemożliwia bądź ogranicza mu wykonywanie pracy. Nie ulega przy tym wątpliwości, że ubezpieczony jest w wieku aktywności zawodowej i kontynuuje zatrudnienie, osiągając stały miesięczny dochód. Nie korzysta także z pomocy oferowanej przez Ośrodek Pomocy (...). Z kolei fakt ponoszenia wydatków związanych z utrzymaniem nie może być przesłanką do pozytywnego rozpatrzenia wniosku. Mając na uwadze powyższe okoliczności, organ rentowy stwierdził, że odstąpienie od żądania zwrotu

nienależnie pobranego świadczenia z funduszu emerytalnego, nie byłoby zasadne (odpowiedź na odwołanie z dnia 2 lipca 2019 r. k. 5-7 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony K. M., ur. w dniu (...), ma 61 lat i posiada wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku ekonomii Szkoły Głównej Planowania i Statystyki w W.. Do 2014 r. ubezpieczony wykonywał pracę zgodnie z wyuczonym zawodem. Następnie, od dnia 1 listopada 2014 r. ubezpieczony pozostaje zatrudniony w Centrum (...) E. R. w W. na stanowisku specjalisty ds. danych i z tego tytułu osiąga miesięczne wynagrodzenie w kwocie 1.633,78 zł netto. Ubezpieczony wykonuje pracę w wymiarze pełnego etatu i nie posiada orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. W roku podatkowym 2018, ubezpieczony osiągnął łączny dochód w kwocie 23.691,56 zł. Ubezpieczony jest osobą stanu wolnego, zamieszkuje sam w mieszkaniu o powierzchni 63 m², położonym przy ul. (...) w W.. Stałe miesięczne wydatki ubezpieczonego kształtują się na poziomie ok. 1.000 zł miesięcznie, w tym z tytułu opłat mieszkaniowych (443,22 zł), opłat eksploatacyjnych (371,36 zł), kosztów związanych z leczeniem (40,00 zł) i kosztów zakupu biletu miesięcznego (85,00 zł). Ubezpieczony nie posiada żadnego majątku nieruchomości i ruchomego, a jego oszczędności na rachunku bankowym wynoszą 52,33 zł. W związku z tym, że osiągany dochód miesięczny wystarcza mu na zaspokajanie bieżących potrzeb życiowych, ubezpieczony nie korzysta z pomocy oferowanej przez Ośrodek Pomocy (...), jak również z innych programów pomocowych. Ubezpieczony cierpi na migotanie przedsionków serca i z tego tytułu jest poddawany leczeniu farmakologicznemu oraz odbywa wizyty kontrolne raz na pół roku w rejonowej przychodni zdrowia. Wobec odwołującego nie jest prowadzone postępowanie egzekucyjne, natomiast pobierane przez niego wynagrodzenie za pracę nie podlega zajęciu komorniczemu (dokument PIT-11 za rok 2018, k. 3-4, oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym oraz sytuacji materialnej k. 5-8, zeznania odwołującego k. 14-15 a.s.).

Decyzją z dnia 29 sierpnia 2018 r. organ rentowy zobowiązał K. M. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia z ubezpieczenia społecznego za okres od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 31 stycznia 2018 r. w wysokości 1.624,32 zł. Organ rentowy wskazał, że prawo do emerytury/renty ustalo w związku ze zgonem świadczeniobiorcy A. M. w dniu 11 grudnia 2017 r. w związku, z czym świadczenie przekazane na rachunek bankowy nie było już należne. Jednocześnie zgodnie z informacją uzyskaną od Banku ubezpieczony K. M. jest współwłaścicielem rachunku, na który organ rentowy przekazał świadczenie za następny miesiąc po zgonie świadczeniobiorcy. Na tej podstawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia (decyzją z dnia 29 sierpnia 2018 r. k. 13 a.r.).

W dniu 1 marca 2019 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. wpłynął wniosek K. M. w przedmiocie odstąpienia od żądania zwrotu nienależnie pobranego świadczenia z funduszu emerytalnego, określonego decyzją z dnia 29 sierpnia 2018 r. w łącznej kwocie 1.624,32 zł. W uzasadnieniu powyższego wniosku ubezpieczony wskazał, że sytuacja życiowa w jakiej się znalazł, tj. problemy zdrowotne oraz trudna sytuacja materialna są okolicznościami uzasadniającymi zastosowanie wobec niego odstąpienia od żądania zwrotu w/w kwoty. Podkreślił, że osiąga bardzo niskie dochody miesięczne, które z trudnością pozwalają mu przeżyć i regulować wszystkie opłaty, w tym mieszkaniowe. Dodał także, że od kilku lat pozostaje zatrudniony i z tego tytułu uzyskuje minimalne wynagrodzenie za pracę. Nadmieniał także, że osiągnął już wiek przedemerytalny i w związku z tym nie ma perspektyw na zmianę pracy i wzrost wynagrodzenia. Na tej podstawie odwołujący zwrócił się do organu rentowego z prośbą o wydanie orzeczenia w przedmiocie braku obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia z funduszu emerytalnego, określonego decyzją organu rentowego z dnia 29 sierpnia 2018 r. w łącznej kwocie 1.624,32 zł (wniosek z dnia 1 marca 2019 r. k. 1 a.r.).

W wyniku rozpatrzenia wniosku K. M. z dnia 1 marca 2019 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał w dniu 29 kwietnia 2019 r. decyzję znak: (...) (...)/ (...) mocą, której odmówił odstąpienia od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranego świadczenia z funduszu emerytalnego, określonego decyzją z dnia 29 sierpnia 2018 r. w wysokości 1.624,32 zł. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że trudna sytuacja majątkowa przedstawiona przez wnioskodawcę, jego wiek przedemerytalny i brak perspektyw na przyszłość, nie uzasadniają odstąpienia od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń. Ubezpieczony nie jest bowiem

wyłaczony z możliwości zarobkowych na spłatę zobowiązań, gdyż pozostaje w zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę, natomiast organ rentowy nie może uznać, jako szczególnych okoliczności skutkujących odstąpieniem od zwrotu przedmiotowych należności tytułem nienależnie pobranego świadczenia, podniesionej przez wnioskodawcę okoliczności związanej z koniecznością ponoszenia opłat mieszkaniowych, czy też nienajlepszego stanu zdrowia, który nie powoduje jednak ograniczenia aktywności zawodowej. Powołana instytucja powinna być przeznaczona wyłącznie dla przypadków obiektywnie uzasadnionych, a nie związanych z brakiem środków na ich spłatę, czy też niewypłacalnością dłużnika (decyzja z dnia 29 kwietnia 2019 r., znak: (...)/(...)/ (...), k. 13 a.r.).

Od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego z dnia 29 kwietnia 2019 r., ubezpieczony K. M. złożył odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 11 czerwca 2019 r. k. 3-4 a.s.).

Powyższy stan faktyczny, Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy oraz aktach rentowych odwołującego. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy. Za wiarygodne, Sąd Okręgowy uznał również zeznania odwołującego K. M. (k. 14-15 a.s.), jako że były one logiczne, spójne, a nadto korespondowały z materiałem rzeczowym zgromadzonym w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie K. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 29 kwietnia 2019 r., znak: (...)/(...)/ (...) jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2019 r., poz. 39 ze zm.) osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Przepis art. 138 ust. 2 pkt. 1 przywołanej ustawy stanowi, że za nienależnie pobrane świadczenia uważa się świadczenia wypłacone pomimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń lub wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeśli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania. Jednocześnie stosownie do art. 84 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 300 ze zm.) za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się świadczenia wypłacone pomimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania. Stosowne pouczenie musi być czytelne, jasne i zrozumiałe dla ubezpieczonego.

W ust. 8 art. 84 ustawy systemowej ustawodawca przewidział możliwość odstąpienia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, odroczenia terminu ich płatności albo rozłożenia ich na raty, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności lub kwota nienależnie pobranych świadczeń nie przewyższa kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Przy tym za „szczególnie uzasadnione okoliczności” w doktrynie i judykaturze powszechnie uznaje się takie, których zwrot uniemożliwi bądź znacznie dotkliwie utrudni ubezpieczonemu bieżące funkcjonowanie i zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 30 października 2008 r., sygn. akt III AUa 890/08). W przepisie art.84 ust.8 chodzi o przypadek o głębokim nasyceniu „szczególnie uzasadnionych okoliczności” takich, że dla uwzględnienia uzasadnionego szczególnie okolicznościami interesu ubezpieczonego nie wystarczy ani „odstąpienie” w części, ani odroczenie terminu płatności zobowiązania ubezpieczonego, ani rozłożenie należności na raty (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2012 r., III UK 47/11). Ponieważ art. 84 ust. 8 ustawy systemowej posługuje się pojęciem okoliczności „szczególnie uzasadnionych”, należy uznać, że przypadki jego zastosowania powinny mieć charakter wyjątkowy, a sam przepis art. 84 ust. 8 nie powinien być interpretowany rozszerzająco. W ramach katalogu przykładowych okoliczności uzasadniających stosowanie ulg wskazuje się: brak majątku, z którego możliwe byłoby dochodzenie od osoby zobowiązanej zwrotu świadczeń, ustalenie, że w przypadku zwrotu świadczeń osoba zobowiązana lub osoby pozostające na jej utrzymaniu

zostałyby pozbawione niezbędnych środków utrzymania, ciężką chorobę powodującą niezdolność do pracy lub niepełnosprawność osoby zobowiązanej, członka rodziny lub innej osoby pozostającej na jej utrzymaniu, wiek osoby zobowiązanej, a także zdarzenia losowe (kradzież, wypadek, pożar, powódź, inne klęski żywiołowe) powodujące szczególne trudności w sytuacji materialnej osoby zobowiązanej. Dokonując oceny ich występowania należy kierować się stanem majątkowym i rodzinnym dłużnika, jak też realną możliwością zwrotu, w tym możliwością podjęcia pracy pozwalającej na zwrot świadczeń (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 3 października 2014 r., III AUa 2591/13 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 26 marca 2013 r., III AUa 3/13).

Odnosząc wskazywane przez orzecznictwo kryteria odstąpienia od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń do ustalonych w sprawie faktów i oceniając je przez pryzmat zasad doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania, należy uznać, że w niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki do stwierdzenia, że w przypadku ubezpieczonego K. M. wystąpiły szczególne okoliczności uzasadniające odstąpienie w całości od obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. Sąd podzielił ocenę organu rentowego, że trudności finansowe powołane przez ubezpieczonego oraz jego sytuacja zdrowotna nie mogą uzasadniać odstąpienia od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń. Nie można tracić z pola widzenia faktu, że odwołujący K. M., pomimo swojego wieku 61 lat, posiada i wykorzystuje aktualnie swoje możliwości zarobkowe. Z dokumentów zgromadzonych w sprawie oraz z zeznań ubezpieczonego wynika, że ubezpieczony jest aktywny zawodowo – od listopada 2014 r. pracuje w wymiarze pełnego etatu na podstawie umowy o pracę i uzyskuje z tego tytułu miesięczne wynagrodzenie w kwocie 1.633,78 zł netto. Mając na uwadze powyższe okoliczności, jak również fakt, że ubezpieczony posiada wykształcenie wyższe z zakresu ekonomii, w ocenie Sądu, posiada on umiejętności pozwalające na podejmowanie działalności zarobkowej i uzyskiwanie dochodu umożliwiającego regulowanie zobowiązań. Zdaniem Sądu Okręgowego, podejmowanie przez odwołującego aktywności zawodowej świadczy o tym, że nie jest on osobą, która ze względu na stan zdrowia jest wykluczona z rynku pracy i pozbawiona możliwości zarobkowania. Podkreślić przy tym należy, że odwołujący K. M. – pomimo jak twierdzi złego stanu zdrowia z powodu schorzeń kardiologicznych w postaci migotania przedsionków- nigdy nie korzystał ze świadczenia rehabilitacyjnego, jak również nie ubiegał się o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Stan zdrowia wnioskodawcy nie skłonił go także do ubiegania się o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. W ocenie Sądu Okręgowego schorzenia, na które uskarża się wnioskodawca występują u znacznej części populacji osób czynnych zawodowo i nie mogą być utożsamiane ze stanem niezdolności do pracy. Na powyższą okoliczność odwołujący nie przedłożył też jakiegokolwiek dokumentacji medycznej, z której wynikałoby, że stan jego zdrowia uniemożliwia bądź w znacznym stopniu utrudnia mu wykonywanie pracy zarobkowej. Okoliczności dotyczących stanu zdrowia ubezpieczonego K. M. nie można zatem uznać za okoliczności uzasadniające odstąpienie od żądania zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

Sąd Okręgowy nie neguje przy tym faktu, że sytuacja finansowa ubezpieczonego jest trudna. Ubezpieczony reguluje jednak na bieżąco należności z tytułu opłat mieszkaniowych, a jego wynagrodzenie za pracę nie podlega zajęciu komorniczemu. Od dnia 1 listopada 2014 r. ubezpieczony jest zatrudniony w wymiarze pełnego etatu w Centrum (...) E. R. w W. na stanowisku specjalisty ds. danych i z tego tytułu osiąga miesięczne wynagrodzenie w kwocie 1.633,78 zł netto. Wcześniej natomiast wykonywał pracę zgodnie z wyuczonym zawodem magistra ekonomii. W związku z pozostawaniem w zatrudnieniu, ubezpieczony nie korzystał i nie korzysta z pomocy oferowanej przez ośrodki pomocy społecznej, które udzielają finansowego wsparcia osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej. Za okoliczność szczególnie uzasadnioną w rozumieniu przepisu art. 84 ust 8 pkt. 1 cytowanej ustawy nie sposób również uznać wieku wnioskodawcy, który liczy sobie 61 lat. Wiek ten w obecnych realiach życia należy uznać za mieszczący się w okresie pełnej aktywności zawodowej i umożliwiający (choć z pewnością nie bez pewnych trudności) podjęcie zatrudnienia dostosowanego do swoich możliwości zarobkowych. Podkreślić również należy, że wnioskodawca nie posiada innych zadłużeń poza należnościami na rzecz ZUS, które byłby zobowiązany spłacać, a nadto, że wysokość zadłużenia z tytułu zwrotu nienależnie pobranych świadczeń nie jest kwotą, której wysokość czyni jej spłatę niemożliwą przy rozłożeniu jej na raty w dłuższym okresie czasu. Jednocześnie Sąd nie miał możliwości zastosowania dobrodziejstwa rozłożenia dochodzonej kwoty na raty z uwagi na brak decyzji organu rentowego w tym przedmiocie. Sąd podzielił w tym zakresie stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 23 maja 2012 r. w sprawie III AUa 1603/11, gdzie podkreślono, że Sąd rozpoznający odwołanie od decyzji odmawiającej

odstąpienia od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranego świadczenia, w tym należnych odsetek, nie może orzekać o zastosowaniu wobec dłużnika innej ulgi m.in. w postaci rozłożenia należności na raty. Dochodzenie bezpośrednio w toku postępowania przed Sądem roszczenia w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, co do którego nie została uprzednio wydana decyzja przez organ rentowy, jest niedopuszczalne.

Biorąc pod uwagę analizę sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej ubezpieczonego, Sąd nie ma wątpliwości, że jest on w stanie dokonać spłaty należnej organowi rentowemu sumy. Zdaniem Sądu, celem powołanych wyżej przepisów nie jest zwalnianie zobowiązanych z obowiązku zwrotu należności w każdej sytuacji, gdy ich uiszczenie wymagałoby bardziej restrykcyjnego gospodarowania osiąganymi dochodami lub większej aktywności zawodowej, lecz pomoc obywatelom w wyjątkowych, szczególnie trudnych przypadkach. Należy dodać, że nawet okresowy brak środków finansowych nie daje podstawy do zastosowania dobrodziejstwa wskazanego przepisu zwłaszcza, że dotyczy spłaty nienależnie pobranych świadczeń, które są zobowiązaniami o charakterze publicznoprawnym. Reasumując, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że ustalona w niniejszej sprawie sytuacja osobista, rodzinna i zdrowotna wnioskodawcy, oceniana na datę wydania zaskarżonej decyzji, nie uzasadnia wniosku, że w odniesieniu do wnioskodawcy zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek w rozumieniu art. 84 ust. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, tym bardziej, że po stronie zobowiązanego nie zaistniały żadne losowe i niezależne od niego okoliczności uniemożliwiające mu realizację w/w obowiązku bez poniesienia uszczerbku dla własnej egzystencji. Jedynie na marginesie powyższych rozważań, Sąd Okręgowy pragnie wskazać, że późniejsza (po dacie wydania zaskarżonej decyzji) zmiana okoliczności może stanowić przedmiot ponownej oceny organu rentowego w nowym postępowaniu wywołanym na skutek nowego wniosku w przedmiocie odstąpienia od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, o czym orzekł w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć(...)

M.St.